

Оксана ПОНЗЮК

здобувач вищої освіти 2 курсу ОС «Магістр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Світлана СТЕНДЕР**,

канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, оподаткування та

технологій електронного бізнесу,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ ТА НАПРЯМКИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

У бухгалтерському обліку одним із елементів господарських засобів є засоби у сфері обігу, складовою частиною яких є грошові кошти. Облік грошових коштів ведеться у кожному підприємстві, ефективне функціонування якого залежить від правильної організації їх обліку. Більшість операцій, що відбуваються у підприємстві, пов'язані з придбанням, виробництвом і продажем товарів та послуг і, у зв'язку з цим, оплатою та одержанням грошових коштів. Наявність грошових коштів у підприємстві впливає на його платоспроможність, а також ефективність діяльності та подальший розвиток.

Здійснення процедури відображення в бухгалтерському обліку і розкриття інформації про грошові кошти у фінансовій звітності регламентує Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 7 «Звіт про рух грошових коштів».

Цілком зрозуміло, що фінансова діяльність підприємства залежить від достовірності та оперативності обліку. Практика показує, що перед господарюючими суб'єктами постійно виникають деякі облікові проблеми стосовно руху та наявності грошових коштів. Це потребує побудови належної системи бухгалтерського обліку грошових коштів, яка передбачає правильність здійснення та відображення всіх етапів їх руху, починаючи з нормативно-правових вимог, заповнення первинних документів, узагальнення та систематизації інформації в регістрах і завершуючи складанням звітності.

Серед проблем обліку операцій з грошовими коштами є неповне та несвоєчасне відображення грошових коштів у системі обліку, у результаті чого неможливо чітко визначити реальний розмір коштів, оскільки вони не будуть повністю та своєчасно оприбутковані. Відсутність інформації про рух реальних грошових потоків дуже ускладнює, а практично, майже не дозволяє ефективно управляти капіталом. Така ситуація матиме наслідком неправильне відображення податкових стягнень і, ця помилка тягне за собою ряд інших, які можливо виявити лише під час інвентаризації.

Серед основних проблем системи організації та обліку грошових потоків можна виділити наступні. По-перше, не зважаючи на останні вдосконалення системи організації та обліку грошових коштів в Україні, існує проблема неузгодженості національних положень, що регламентують цю сферу бухгалтерського обліку, із міжнародними стандартами, основними з яких є:

- відмінність у трактуванні поняття «грошові кошти» у національних та міжнародних положеннях бухгалтерського обліку;
- при тотожності у тлумаченні, відмінність самих категорій: «рух грошових коштів» у національних положеннях та «грошові потоки» – у міжнародних;
- розбіжності в ідентифікації потоків грошових коштів за видами діяльності (наприклад, віднесення грошових потоків, що виникають від податків на прибуток до певного виду діяльності; розбіжності у відображенні сплачених та отриманих дивідендів та відсотків тощо);
- неузгодженість норм і правил щодо складання фінансової звітності з руху грошових коштів тощо.

Другою проблемою є недосконалість системи управлінського обліку та відсутність управлінської звітності з руху грошових коштів на підприємстві, що зумовлює нестачу аналітичних та оперативних даних що характеризують реальні фінансові процеси на підприємстві для подальшого проведення цих операцій у бухгалтерському обліку, формування і складання повної та достовірної фінансової звітності та прийняття ефективних управлінських рішень. Крім того, до загальних облікових проблем у сфері управління грошовими коштами можна віднести: недостатність та недосконалість форм та методів розрахунків,

особливо для здійснення зовнішньоекономічної діяльності; слабе матеріально-технічне та організаційне забезпечення ведення обліку грошових коштів; наявність грубих порушень платіжної дисципліни та недосконалість механізмів контролю за дотриманням касової дисципліни, тощо.

Для усунення як зазначених проблемних питань, так і проблем організації та обліку грошових потоків загалом, можна запропонувати наступні шляхи вдосконалення системи бухгалтерського обліку у сфері управління грошовими коштами:

- розширення та вдосконалення форм та методів здійснення розрахунків (клірингових розрахунків, використання рахунків овердрафт, тощо);

- вдосконалення та розвиток систем і технологій банківського обслуговування підприємств (корпоративних карток, системи «Клієнт – Банк» тощо);

- подальше адаптування Національних положень бухгалтерського обліку що регламентують організацію та облік грошових коштів до міжнародних стандартів;

- розробка механізмів та методів зміцнення платіжної дисципліни і контролю за дотриманням касової дисципліни (наприклад, проведення інвентаризації каси не рідше одного разу на місяць, створення фонду дрібної готівки та введення відповідного активного рахунку в Плані рахунків бухгалтерського обліку);

- розробка та запровадження форм, методів та механізмів функціонування управлінської система обліку грошових коштів (наприклад, запровадження автоматизованої системи управління грошовими потоками на підприємстві, розробка форм управлінської звітності з руху грошових коштів та механізмів її складання тощо);

- необхідність розширення та удосконалення нормативно-правової бази з ведення бухгалтерського обліку грошових коштів на підприємствах.

Тож, перспективи подальших досліджень у даному напрямку полягають у пошуку нових методів, механізмів та форм, щодо вдосконалення наявної системи організації бухгалтерського обліку грошових потоків в Україні. Адаптація

національних положень до міжнародних стандартів та впровадження нових методів дозволить значно покращити організацію та ведення бухгалтерського обліку грошових коштів, знизить ризики помилок і дозволить підвищити ефективність роботи підприємств.

Ще однією проблемою обліку операцій з грошовими коштами є ухилення від оподаткування шляхом використання необлікованих готівкових грошових коштів. Головною причиною цього є надто високий рівень оподаткування заробітної плати в порівнянні з низьким рівнем соціальних гарантій.

Організація контролю за процесом збереження та використання грошових коштів також визначена серед основних проблем обліку операцій з грошовими коштами. Відомо, що безперервний періодичний рух грошових коштів є основою ефективного функціонування сучасного підприємства. Для забезпечення оперативного контролю за рухом грошових коштів, ми пропонуємо здійснювати в організаціях розробку фінансових планів надходження і витрачання грошових коштів на наступний рік, де буде розрахунок планового доходу від основної діяльності та витрати коштів у розрізі статей витрат.

Також підприємствам на початку кожного місяця доцільно було б формувати звіт за попередній місяць про надходження і використання грошових коштів та порівнювати його з нормативними (плановими) показниками. Така система контролю, на наш погляд, є перспективною і вона значно вплине на підвищення ефективності усього процесу управління діяльністю підприємства. Важлива роль у вирішенні цього питання покладається на необхідність застосування конкретних прийомів управління грошовими коштами, джерелом якого є достовірне інформаційне, матеріально-технічне та організаційне забезпечення ведення обліку грошових коштів. При цьому, впровадження автоматизованого обліку грошових коштів забезпечить високу точність та правильність облікових даних; підвищення продуктивності праці працівників.

Таким чином, вище зазначені обставини вимагають подальшого дослідження особливостей обліку операцій з грошовими коштами і внесення, на цій основі, пропозицій по удосконаленню обліку.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. №73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. Титаренко Я. Проблеми організації обліку грошових коштів та рекомендації щодо її удосконалення. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Economics/7_100051.doc.htm.
3. Гушу Д. Облік грошових коштів: проблеми та шляхи їх вирішення. URL: <http://conf-cv.at.ua/forum/83-811-1>.
4. Парді С.Р. Шляхи вдосконалення обліку грошових коштів. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2013. Вип. 2 /1, Т. 18. С. 82–86.
5. Абрамчук М.Ю., Оголь О.О. Проблеми обліку грошових потоків на підприємстві та шляхи їх вирішення. *Економічні проблеми сталого розвитку* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. Суми : СумДУ, 2015. - С. 324-325.